

Zborník z konferencie



SocioFórum
nezávislá platforma sociálnych MNO



Prvá konferencia občianskych koalícií

pod záštitou Splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti
Organizovali SocioFórum a Únia materských centier

NAČO SÚ NÁM DOBRÉ OBČIANSKE KOALÍCIE?

Prvá konferencia občianskych koalícií sa konala **5. novembra 2013 v Bratislave**, v zasadacej miestnosti Bratislavského samosprávneho kraja, Sabinovská 16 na prízemí.

Konferencia bola určená pre reprezentantov koalícií, platforiem, asociácií a pod.



Bratislavský
samosprávny
kraj



STEFAN
BATORY
FOUNDATION

9:30 Registrácia

10:00 Otvorenie konferencie

Právne definovanie občianskych koalícií - Peter Haňdiak, 1.SNSC

Postavenie a úlohy občianskych koalícií v treťom sektore a v spoločnosti - Martin Bútora, IVO

Program podpory občianskych koalícií v rokoch 2009 - 2013 - Soňa Holíková, Únia materských centier

12:00 - 13:30 Obed

13:30 Kritériá Rady vlády pre ROS na členstvo koalícií v Rade - Marcel Zajac, predseda Komory MNO Rady vlády

V čom sa líšia miestne akčné skupiny (podporované zo štrukturálnych fondov EÚ) od nami zadaných koalícií - Magdaléna Grambličková, CEPA

Informácia o pripravovanom národnom projekte akreditácie MNO pre prijímanie verejných zdrojov - ako sa to dotkne koalícií? - Jana Kuzmová, Úrad splnomocnenca vlády pre ROS

Prezentácia aktuálnych procesov a aktivít na zlepšenie finančnej situácie občianskych koalícií - identifikujeme spolu možné zdroje podpory pre občianske koalície a spôsob ako ich aktivovať v prospech koalícií - zástupca pracovnej skupiny pre financovanie MNO + diskusia

15:30 - 16:00 Závery konferencie

Konferencia sa koná vďaka podpore Stefan Batory Foundation a Bratislavského samosprávneho kraja.



Obsah

Postavenie a úlohy občianskych koalícií v treťom sektore a v spoločnosti, Martin Bútora, IVO	3
Program podpory občianskych koalícií v rokoch 2009 - 2013, Soňa Holíková, Tatiana Bareán Žolnová..	12
Kritériá Rady vlády pre ROS na členstvo koalícií v Rade, Marcel Zajac, predseda Komory MNO Rady vlády, Centrum pre filantropiu	31
V čom sa líšia miestne akčné skupiny (podporované zo štrukturálnych fondov EÚ) od nami zadaných koalícií, Magdaléna Grambličková, CEPA	36

Postavenie a úlohy občianskych koalícií v tretom sektore a v spoločnosti

Martin Bútora, IVO

Občianske koalície na Slovensku – spoločenské pozadie a historické míľniky

1. Úvod

Účastníci dnešnej konferencie predstavujú zmysluplné a životaschopné príklady užitočnosti občianskych koalícií pri dosahovaní spoločných cieľov.

Sociologická a politologická literatúra na tému utvárania koalícií je pomerne bohatá. Opakovane sa v nej zdôrazňujú výhody koaličného postupu, medzi ktoré patrí najmä jednoduchá skutočnosť, že vyhliadky na úspech sa pri väčšom počte aktérov môžu zvýšiť. Koalícia môže priniesť viac expertízy, viac poznatkových a ďalších zdrojov pri vyrovnávaní sa s daným problémom, osobitne ak ide o komplexné, mnohovrstevnaté fenomény. Počas pôsobenia koalície sa môže kultivovať líderstvo, jednak prítomnosťou skúsených lídrov, ktorí vystúpia do popredia, jednak kultiváciou a tréningom nových lídrov. Koalícia spravidla zvyšuje postavenie individuálnych členov v očiach širšieho okolia, ktorým sa vďaka tomu môže dostať viac pozornosti, či už v médiách alebo v širšej verejnosti. Solídne ukotvená koalícia môže predstavovať dlhotrvajúcu základňu pre spoločenskú zmenu, pričom účastníci si priebežne ujasňujú svoje vlastné chápanie takejto zmeny. Úspešne fungujúca koalícia privádza pod jednu strechu ľudí a organizácie s rôznym pozadím, rôznym profilom, rôznymi názormi, ktorí sa učia načúvať druhým a rešpektovať ich pohľady s vedomím, že iba takto možno spoločne dosiahnuť želateľné ciele. Podobne sa v literatúre nezabúda ani na problematické stránky účinkovania koalícií. Medzi ne patrí napríklad okolnosť, že práca pre príslušnú koalíciu niekedy oslabuje potenciál pracovať pre svoju vlastnú organizáciu. Iným problémom je nerovnomernosť či nerovnosť v zložení koalícií: vždy budú organizácie, ktoré do spoločného konania vkladajú viac ako iné, hoci v zásade v prípade občianskych koalícií často platí rovnosť hlasov. Osobitným problémom sú odlišné predstavy o vyjednávaní pri dosahovaní cieľov koalícií: niektorí členovia väčšmi uprednostňujú konfrontáciu, iní skôr volia taktiku užitočných kompromisov.

Nepochybujem o tom, že účastníci konferencie sami z vlastnej praxe poznajú prednosti takýchto koalícií, náročnosť ich formovania a fungovania, ako aj rôzne prekážky. Preto sa v tomto príspevku nebudem hlbšie venovať klasifikácii príslušnej literatúry. Namiesto toho sa pokúsim oživiť niektoré dôležité momenty z nedávnej histórie občianskeho združovania na Slovensku, ktoré vypovedajú o spoločenskom pozadí i o mentálnom dedičstve dodnes ovplyvňujúcom činnosť občianskej spoločnosti u nás. Na záver veľmi stručne spomeniem dve tematizácie koaličnej problematiky – jednu historickú zo Spojených štátov, poukazujúcu na unikátnu mieru šírky opisovanej koalície i protirečivosti v jej zložení; druhú aktuálnejšiu z Českej republiky, kde sa v nedávnom konkrétnom občiansko-politickom spore stretli dva typy neformálnych koalícií, pričom analytici ich konflikt vnímali ako spor, ako zrážku dvoch „diskurzov“, ktoré odlišne konceptualizujú rolu občianskej spoločnosti vo verejnom priestore.

2. Posolstvá jednej fotografie



Pri rozprávaní o občianskych koalíciách a obdobných formách občianskej aktivity na Slovensku sa mi ako výrečné svedectvo vidí byť fotografia znázorňujúca jeden z vrcholných momentov úspešnej občianskej kampane *Za dobrý zákon o prístupe k informáciám* z roku 2000, predstavovanej na tejto snímke niekoľkými mladými ľuďmi, ktorí tam stoja jednak sami za seba, jednak za svoje združenia a spoločne pred budovou Národnej rady Slovenskej republiky vytvárajú ústredné heslo kampane „Čo nie je tajné, je verejné!“. Mimovládne organizácie sa nielen odborne podieľali na príprave tohto zákona, ale aj prispeli k jeho presadeniu v parlamente a neskôr monitorovali jeho uplatňovanie. Spoločnú kampaň podporilo vyše 120 organizácií s viac ako 100-tisíc členmi.

Na fotografii (jej autorom je Juraj Rizman) tak vidíme obe dimenzie obnovenej či znovuzrodenej demokracie na Slovensku: demokraciu zastupiteľskú, reprezentovanú budovou slovenského parlamentu v pozadí i demokraciu participatívnu, stelesňovanú poprednými účastníkmi kampane. Fotografia však naznačuje aj čosi viac, čo už sa netýka iba tohto konkrétneho zákona: poukazuje na to, na akých pilieroch činnosť občianskeho sektora stojí. Cítiť na nej „pach človečiny“, vidno na nej živé ľudské bytosti, aktívnych jednotlivcov, ktorí síce netvoria nijakú jednoliatu masu, dokážu sa však združiť v mene vyššieho princípu, pretože ich spája neľahostajnosť voči svojmu okoliu a snaha meniť nepriaznivé pomery.

A mnohí obyvatelia i návštevníci nášho hlavného mesta, kde budova parlamentu stojí, dôverne poznajú aj širšiu prírodnú i historickú scenériu obklopujúcu túto snímku.

Tvrdosť betónu a nevlúdnosť budovy Národnej rady Slovenskej republiky, koncipovanej ešte za bývalého režimu, ktorá sa napriek protestom ochranárskej verejnosti pred rokom 1989 postavila na nevhodnom mieste Vodného vrchu.

Pohľad cez Dunaj na druhú stranu rieky, kde ešte pred pätnástimi rokmi stála elektrickým prúdom nabitá železná opona.

Pohľad na Petržalku, ktorá mala byť podľa pôvodných predstáv „Benátkami na Dunaji“, ktorá sa však stala skôr jedným zo slovenských vydaní Mitcherlichovej „nehostinnosti miest nabádajúcej k nepokoju.“

Pohľad na Nový most dokončený v roku 1973 podľa architektonicky pozoruhodného projektu, ktorý však zároveň nenávratne zničil kus starého mesta: spory z konca 60. rokov o tom, kde takýto most postaviť a ako súčasne s jeho výstavou uchovať priestory, ktoré v sebe nesú historickú pamäť boli jedným z mála prejavov živej občianskej spoločnosti na vtedajšom Slovensku.

Pohľad na parlament, pred ktorým stojí socha „Vítanie“, ktorú ešte pred Novembrom 1989 vytvoril (pôvodne pre iný účel, mala stáť pri bývalom Moste hrdinov Dukly – dnes Prístavný most) prominentný sochár normalizačného postokupačného režimu Ján Kulich (jeho „Milicionár“, pamätník komunistického „Víťazného Februára“ 1948, ktorý stál na robotníckom podstavci v tvare kladiva, zdobil predtým Račianske mýto).

Sochu tam umiestnili bez konkurzu, na základe príkazu vtedajšieho predsedu NR SR Ivana Gašparoviča. Pritom oproti budove parlamentu má svoje miesto aj busta Alexandra Dubčeka, politika, ktorého normalizačný režim vyradil z verejného života a prenasledoval. V roku 2008 poslanci síce odhlasovali, že prvý tajomník Ústredného výboru Komunistickej strany Československa z roku 1968 sa mimoriadne zaslúžil o demokraciu, slobodu slovenského národa a ľudské práva, no dielo od sochára neoddeliteľne spätého s nedemokratickým režimom pred budovou najvyššieho zákonodarného orgánu demokratickej republiky ponechali.

Súčasťou tejto scenérie je i bratislavský Starý most, po ktorom sa 10. decembra 1989 po štyridsiatich rokoch života za oponou vydali desaťtisíce Bratislavčanov na peší pochod do rakúskeho Hainburgu, pozrieť sa na Devín „z druhého brehu Dunaja“.

A napokon, do tejto scenérie neodmysliteľne patrí i neďaleký bratislavský Hrad, miesto, kde sa stretávali a do seba narážali jednotlivé úseky slovenských dejín, neraz väčšmi poznamenaných trpkosťou porážok než oslavou víťazstiev.

Slovom, je to scenéria pripomínajúca historické a mentálne dedičstvo priestoru, do ktorého po zmene režimu v roku 1989 tak razantne vstúpili slobodne sa združujúci občania vrátane tváří na tejto fotografii z roku 2000.

Nemôžeme sa z tohto dedičstva vyviazať – stretávanie, spolužitie i zrážky mentalít spodobených v tejto scenérii pretrvávajú naďalej a sú naším údelom. Môžeme sa však usilovať o to, aby sme si aj za týchto okolností uchovali integritu, kritickú nezávislosť a dôstojnosť, takú potrebnú pri demokratickej modernizácii Slovenska.

V tomto duchu sa nesie nasledujúci prehľad.

3.1. November 1989

Vznik a pôsobenie Verejnosti proti násiliu ako širokej koalície odporcov režimu, spojenie OPD do súostrovia.

3. 2. Obdobie mečiarizmu

* * * Grémium tretieho sektora bolo volené, niektoré jeho aktivity však mali charakter občianskych iniciatív, kampaní s prvkami koaličného dizajnu. Takou bola kampaň *Tretí sektor SOS* proti diskriminačnému návrhu zákona o nadáciách (petície, verejné stretnutia, diskusné fóra). Samosprávnosť a nezávislosť verzus centralizácia a etatizmus, úsilie vládnej moci dostať pod kontrolu čo najviac zložiek spoločensko-politického života a presadiť etatisticko-reglementačný model. „Otužovanie občianskej spoločnosti“.

* * * Protestné akcie divadelníkov a ďalších umelcov, ktoré vyústili do založenia *Otvoreného fóra Zachráňme kultúru*. Postupne sa utvárala široká občianska koalícia protestujúcich umelcov, študentov a akademickej inteligencie. Miting v Bratislave pod názvom *Zachráňme Slovensko*, organizovaný spoločne s politickou opozíciou, ďalšie mítingy v 18 mestách.

* * * *OK '98 (Občianska kampaň '98)* sa sformovala od januára 1998, zapojili sa mnohé MNO, stovky dobrovoľníkov, navštívili tisíc obcí, oslovili státisíce ľudí. Ciele: mobilizovať k účasti na voľbách; zlepšiť informovanosť; zabezpečiť občiansky dohľad nad korektným priebehom volieb. Vzdelávacie projekty, kultúrne akcie, pochody, koncerty, brožúry, filmy, videoklipy, diskusné fóra s kandidátmi, stretnutia s občanmi, odpočty vládneho programu v rôznych oblastiach pripravené MNO, mediálne prezentácie. Vysoká volebná účasť, vrátane mladšieho, vzdelanejšieho, urbánnejšieho elektorátu.

* * * Neformálna „koaličná“ spolupráca občianskych organizácií s ďalšími aktérmi (nezávislé médiá, opozičné politické strany, odbory, niektorí predstavitelia cirkví). Účasť na Demokratických okrúhlych stoloch. MNO apelujú, aby dodržali dohody a vyzývajú novú moc apelom desiatok MNO „Chceme skutočnú zmenu!“

3. 3. Obrat po roku 1998: koniec jednoty sektora

* * * Zo štátu sa namiesto protivníka stal potenciálny partner. Kombinácia kooperácie, komplementarity a kritiky (napríklad uzatvorenie dohody environmentálnych MNO s MŽP a súčasne kritické hlasy vo verejnom priestore). Koniec jednoty tretieho sektora. Vstup niektorých lídrov a osobností do štátneho sektora. Kľúčová požiadavka: popri spolupráci so štátom nestratiť nezávislý kritický pohľad, upozorňovať na prešľapy moci i prípady klientelizmu a transparentnosti vo verejnom sektore. Ďalšia rola: budovať podpornú intelektuálnu bázu pre budúce reformy.

* * * Množstvo advokačných iniciatív. Iniciatíva za reformu verejnej správy (*Za skutočnú reformu verejnej správy – 2000*); polemika o výstavbe diaľnic (2000 – 2002); iniciatíva za zlepšenie hospodárenia s odpadmi (*Za dobrý zákon o odpadoch – 2001*); iniciatívy na zvýšenie citlivosti verejnosti voči násiliu páchanému na ženách (kampaň *Piata žena – 2002*), na zvýšenie etnickej tolerancie (*Rasizmus je aj Tvoj problém – 2001*); iniciatíva *Inakosť* (2001) upozorňujúcu na diskrimináciu sexuálnych menšín; iniciatíva *Za občianskeho ombudsmana* (2001).

* * * Najvýznamnejší úspech: celoslovenská kampaň *Občianskej iniciatívy za dobrý zákon o informáciách* („Čo nie je tajné, je verejné“) v roku 2000; podpora vyše 120 MNO s vyše 100-tisíc členmi.

* * * Pôsobenie na lokálnej úrovni. Zakladanie komunitných nadácií a komunitných združení, kombinácia súkromných a verejných zdrojov, dnes 8 komunit nadácií, Asociácia komunitných nadácií.

* * * Od roku 2000 aktivity MNO zamerané na zahraničnú rozvojovú pomoc, v oblasti humanitárnej i pri podpore demokratizačných procesov. Dnes funguje Platforma rozvojových MNO.

* * * Určité sklamanie z nenaplnených očakávaní, únava, skepsa až znechutenie. Napriek rozčarovaniu vstup MNO do kampane pred voľbami v roku 2002: *Nie je nám to jedno, Šetri si svoj hlas, Rock volieb 02, Urobme to!, Druhý krok*,

Možnosť voľby. Iniciatívy mali aktivizačné, informačno-vzdelávacie a monitorovacie zameranie. Cieľ: zvýšiť informovanú volebnú účasť, ako kľúč pri vstupe Slovenska do NATO a EÚ.

3. 4. Hľadanie novej tváre (2002 – 2006)

* * * Nespokojnosť s pomalým zlepšovaním kvality právneho štátu. Sklamanie z nedostatku morálky vo verejnej sfére.

Čiastočné zlepšenie nastalo aj v procesoch prerozdelenia verejných zdrojov. Stransparentnenie dotácií. Zvýšenie podielu verejných zdrojov na príjmoch MNO, vytvorenie mechanizmu daňovej asignácie, príspevky zo štrukturálne fondov EÚ. Nárast byrokracie a administratívnej náročnosti pri čerpaní eurofondov.

MNO pôsobiace v sociálnej oblasti protestujú proti pravidlám finančného spravovania projektov, 17 platforiem MNO koncom roka 2005 pozastavilo svoje pôsobenie pri príprave programovania EÚ fondov na roky 2007 – 2013.

Ťažkosti pre pôsobenie MNO v oblasti občianskej advokácie, kontroly moci či ovplyvňovania verejných politík, nedostatok podporovateľov. Málo zdrojov na infraštruktúru, na inštitucionálne financovanie.

* * * Sektor nerezignuje na aktivity zamerané na kvalitu demokracie. Mimovládny výbor Naše Tatry, ktorý integroval zainteresovanú ochranársku, odbornú, umeleckú, akademickú i študentskú verejnosť a vystupoval proti „technokratickej arogancii“ vládnych predstaviteľov.

Téma ochrany životného prostredia rezonuje aj v podobe ochrany mestskej zelene a nezastavaných plôch, v zápase o uchovanie charakteru krajiny.

Viacere spory medzi MNO a štátom či samosprávou o sprístupňovaní zmlúv o predaji štátneho majetku, dokumentov o investičných stimuloch pre zahraničné firmy, zmlúv o prenájme či o prevádzke verejnej infraštruktúry. Súdny rozhodujú v prospech MNO.

3. 5. Obhajoba priestoru pre nezávislé pôsobenie (2006 – 2010)

* * * Zrod nových organizácií, najmä mimo Bratislavy, nárast prijímateľov 2 percent z dane. Nové iniciatívy na komunálnej úrovni, vzrast počtu dobrovoľníkov, rast výnosov z verejných zbierok. Posilnenie kredibility MNO, aj vďaka väčšej viditeľnosti a akčnosti v niektorých kauzách, kde MNO obhajovali záujem občanov v spore s verejnou mocou (napr. v kauze Pezinská skládka). V prípade MNO vo verejnej mienke dôvera prevažovala nad nedôverou.

* * * Problémy. MNO väčšmi kritické k jednotlivým štátnym politikám (v zahraničnej politike, v oblasti dodržiavania ústavnosti, v oblasti životného prostredia, v školskej politike, v mediálnej politike, v ekonomickej oblasti), k niektorým vládnym rozhodnutiam (napríklad k sporným témam ochrany vlastníctva, slobody podnikania), k rôznym kauzám (prípady klientelizmu a netransparentnosti), alebo k problematickým výrokom i skutkom niektorých politikov vládnej koalície (napríklad na tému menšín).

* * * Spor s vládnymi úradníkmi, pokus výrazne znížiť daňovú asignáciu, kľúčový nezávislý zdroj relatívne stabilizovaných príjmov. MNO reagujú celoslovenskou kampaňou *Ľudia ľuďom* so silnou mediálnou odozvou. Obetavosť pracovníkov MNO, intenzívnejšia komunikácia s politickými predstaviteľmi, činnosť Rady vlády pre MNO, solídna expertná vybavenosť na strane tretieho sektora – to všetko napokon prispelo k tomu, že mimovládne organizácie v kampani vcelku uspeli. Zostavenie *Knihy 2 %* s pôsobivými ukázkami činnosti MNO.

V kampani *Ľudia ľuďom* išlo aj o celkový prístup vtedajšej vlády k občianskej spoločnosti. Niektorí občianski aktivisti hovorili o „plazivej etatizácii zo strany nepriateľov otvorenej spoločnosti“, kroky štátnej byrokracie vnímali ako „regresívne“.

Ďalší spor ohľadne kontroverzného návrhu zákona o spolkoch, MNO vyvinuli iniciatívu zameranú na zamedzenie takéhoto zákona, ktorú podporilo 4 000 signatárov a vyše 400 MNO. Aj v tomto prípade MNO dosiahli svoj cieľ a predkladateľa návrhu zákona ustúpili.

* * * Pomery v sektore začala nepriaznivo ovplyvňovať aj ekonomická kríza.

3. 6. Hľadanie partnerstva medzi štátom a tretím sektorom

* * * Nové dilemy a spory. Štát neplní Aarhuský dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia.

* * * Nedodržovanie princíp rovnosti neverejných a verejných poskytovateľov sociálnych služieb.

* * * Zriadenie postu splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti: ako zladíť kooperáciu a kontrolou a kritikou?

* * * Vklad MNO do kampaní. V období rokov 2004 – 2012 sa rozbehlo vyše 200 ukončených kampaní, výziev, petícií, iniciatív, vyhlásení, hromadných pripomienok k návrhom zákonov, ktoré často pripravili ad hoc koalície MNO. Užitočná verejná diskusia. Témy: otázky politiky a demokracie, právneho štátu a výkonu spravodlivosti; sociálne a ekonomické otázky; fungovanie verejnej správy i samosprávy; postavenie menších a dodržiavanie ľudských práv; nacionalistické hrozby; problémy životného prostredia, ochrany zelene i kultúrneho dedičstva, ale aj médií, kultúry či personálnej politiky verejných inštitúcií. Hromadné pripomienky zvyčajne majú solídnu expertnú úroveň.

* * * Historický úspech: najväčšia environmentálne orientovaná petičná akcia v histórii Slovenska zameraná proti ťažbe uránu. Tvorcom petície *Stop uránu na Slovensku* – organizáciám Greenpeace, Priatelja Zeme – SPZ a dvom občianskym združeniam, Sosna a Brečtan, sa totiž podarilo zozbierať 113-tisíc podpisov, čím prekročili hranicu potrebnú na to, aby sa ňou zaoberal parlament. Požiadavky petície sa premietli do konkrétnej legislatívnej úpravy, vďaka ktorej získali vyššie územné celky, samosprávy i občania viac informácií aj kompetencií brániť sa proti plánom ťažobných firiem. Učebnicový príkladom efektívnej súčinnosti viacerých faktorov, medzi ktoré patrí: „silná téma“; kvalifikovaná odborná príprava; systematické úsilie; znalosť právnych a administratívnych predpisov; schopnosť nájsť spojencov a ponúknuť im zmysluplné benefity; atraktívna kampaň; internacionalizácia sporu, poukázanie na globálne súvislosti; intenzívna spolupráca s médiami.

3. 7. Občianska participácia v novej ére

* * * Nárast dobrovoľníctva, nové formy darcovstva a fundraisingu. Vznikla Koalícia na podporu individuálneho darcovstva, ako aj darcovské stránky a portály.

* * * Pokles i nárast občianskej participácie. Na jednej strane sa okruh aktívnych občanov zapájajúcich sa do spravovania vecí verejných nerozšíril, ale skôr zúžil. Ľudia a ich organizácie sú nútení venovať sa predovšetkým svojim témam, pretože na viac nestačia; koncentrácia na partikulárne otázky prevažuje nad starosťou o obecné blaho. Inovačný potenciál sektora, ktorý svojho času prichádzal s novými riešeniami spoločenských problémov, je oslabený.

Ekonomická kríza, ktorú sprevádza vysoká nezamestnanosť, ohrozenie životných perspektív mladšej generácie, ale aj časti seniorov a pretrvávajúce regionálne rozdiely vtlačajú pečať do myslenia, cítenia i konania obyvateľov, ktorí sa tak aj v dôsledku krízy menej správajú ako občania. Veľký počet ľudí dlhodobo trápia existenčné problémy, ktoré sú pre nich naliehavejšou prioritou ako občianske angažovanie. Charakter mediálneho diskurzu, prevaha ekonomickej agendy, zaujatie číslami, indikátormi, „tvrdými faktami“ a dátami nepriamo spoluutvára mentalitu, ktorá je menej vnímavá voči témam spoločenskej solidarity, sociálnej kohézie, sociálnych väzieb, sociálneho kapitálu a jeho akumulácie. Občianska aktivita niekedy vyzerá ako prepych, na ktorý niet síl.

* * * Na druhej strane sa naďalej udržiava genetický kód aktívneho občianstva, objavujú sa nové idey, vznikajú nové iniciatívy, vynárajú sa nové osobnosti, ktoré vstupujú do verejného priestoru. Sociálne médiá umožňujú rýchle šírenie týchto ideí, ako aj flexibilnú kooperáciu a organizáciu. Iniciatívy sa často sústreďujú na lokálne či komunálne problémy. Viaceré nové nápady majú v sebe aj prvky podnikateľského myslenia, idealizmus či altruizmus sa spája s citlivosťou pre „biznis dimenziu“ projektov. Aktivisti vychádzajú z presvedčenia, že štát sám od seba pomery meniť

nebude, pociťujú osobnú zodpovednosť za „svet okolo seba“, radosť z aktivizmu, ktorý nepozná výraz „nedá sa“, presvedčenie o zmysluplnosti ich konania.

Zatiaľ je predčasné predpovedať, čo to spôsobí, je to však kapitál pre potenciálne občianske koalície.

4. Franklin Delano Roosevelt: Koalícia Nového údelu (New Deal Coalition)

Historicky zaujímavým príkladom je neobyčajne široká koalícia, ktorá sa postupne utvárala okolo programu amerického prezidenta F. D. Roosevelta nazvaného New Deal (Nový údel). FDR sa ujal moci v čase vrcholiacej hospodárskej krízy a prišiel s rozsiahlym programom náprav.

Usiloval sa preň získať rôzne politické prostredia a spoločenské vrstvy:

* * * Išlo o spojenie záujmových skupín, volebných stranických blokov, príslušníkov rôznych tried a spoločenských vrstiev

* * * Jedným z kľúčových pilierov bola Rooseveltova Demokratická strana plus jej politická mašinéria, lokálni lídri a bossovia

* * * Odbory

* * * Robotníci i farmári, chudobnejšie vrstvy spoločnosti, ľudia žijúci z podpôr vyplácaných v rámci vyrovnávania sa s krízou

* * * Príslušníci menšín (rasových: Černosi; etnických: imigranti írského, talianskeho i slovanského pôvodu; náboženských: katolíci, ale aj Židia)

* * * Paradoxne aj tzv. „južní Demokrati“ (príslušníci Demokratickej strany z amerického Juhu), v tom čase s rasistickými názormi

* * * Organizačný tmel dodávali manažéri veľkých verejných zákazok: Rooseveltov program rozsiahlej verejnej výstavby priniesol mnoho pracovných príležitostí, mnoho finančných prostriedkov – a samozrejme aj možnosti používať tieto prostriedky účelovo

* * * Intelektuáli, najmä z ľavicového (v Amerike „liberálneho“, v Európe „sociálnodemokratického“) prostredia – žurnalisti, spisovatelia, divadelníci, niektorí predstavitelia akademickej komunity.

5. Kauza referenda v Plzni

* * * V historicky prvom referende v Plzni konanom v januári 2013 sa 26,74 % obyvateľov mesta vyslovilo proti a 14,09 % za výstavbu ochodného centra Corso v strede mesta. Účasť bola 41,4 % oprávnených osôb, čím referendum splnilo zákonné podmienky a jeho výsledok sa stal záväzný.

Vedenie mesta na čele s primátorom Martinom Baxom teda nemohlo dovoliť developerskej firme Amadeus postaviť v centre nákupno-zábavné centrum Corso.

Primátor komentoval výsledok takto:

„Už jen samotné konání referenda považuji za velký úspěch pro Plzeň. Jsem rád, že se do diskuze o podobě města a veřejného prostoru zapojilo tak velké množství občanů a považuji to za krok správným směrem. Vypsání referenda jsem v podobě, v jaké se konalo, vždy podporoval.“ Nemožno zastierať, dodal, že to pre mestský rozpočet prinesie nemalé náklady – avšak „občan prehovoril a mesto sa tým bude riadiť“.

Jeden z komentárov interpretoval tento spor ako konflikt medzi „klausovským“ a „havlovským“ vnímaním spoločenského usporiadania a verejného priestoru, ako zrážku „dvoch diskurzov“:

„V boji o referendum a stavbu Corsa můžeme nalézt střet dvou zájmů, dvou segmentů společnosti a jejich rozprav, které v Plzni hrají dominantní roli. Jedná se o zájem tábora developerské frakce kapitálu (investoři, spekulanti, manažeři), jemuž na městských a obvodních orgánech slouží vrstva převážně pravicových politiků. Tento tábor užívá neoliberální diskurs, který můžeme označit jako klausovský, a nabízí lidem zastupitelskou demokracii, trh, materiální konzumerismus a destrukci veřejného života a prostoru jeho privatizací a komodifikací. Konkrétním příkladem této nabídky mělo být právě OC Corso, jehož prostřednictvím chtěli investoři a neoliberální politici přimět lidi, aby trávili svůj volný čas jako atomizovaný, osamělý dav pasivním způsobem. Jejich ideálním člověkem je homo economicus, sledující v obýváku Nemocnici na kraji města a žijící soukromý, depolitizovaný život, politiku přenechává profesionálům a neprotestuje.

Opozičním táborem byla ta část občanské společnosti (zaniknuvší studentské hnutí, zelení, pravicový Člověk v tísni), která se rekrutuje vesměs z proletarizované střední vrstvy (zaměstnanci veřejných institucí, aktivisté, studenti, živnostníci) a jejímu diskurzu můžeme zjednodušeně říkat v tom lepším smyslu slova havlovský. Tito lidé nabízejí spíše přímou demokracii a možnost občanské seberealizace aktivní účastí ve veřejném prostoru, kterým jsou například veřejná prostranství, včetně městské zeleně. Škála politických preferencí aktivistů referenda se pohybuje od voličů TOP 09 přes čtenáře dnes středového Respektu po spíše radikálnější, levicové zelené.“

Uvádžam tento príklad najmä ako inšpiráciu pre hľadanie spôsobov, akými môžu občianske koalície formulovať a predstavovať svoje ciele. Niet pochyb o tom, že primerané oslovenie verejnosti či presnejšie jednotlivých verejností, mediálna prezentácia a imidž spájajúci sa tak s cieľmi príslušnej koalície, s jej členmi a s minulými aktivitami jej členov – to všetko môže zohrať významnú úlohu pri občianskej mobilizácii v prospech dosiahnutia stanovených cieľov i pri vyjednávaní s politickými predstaviteľmi.

Nadácia Š. Batoryho

Stefan Batory Foundation

Fundacja Batorego

- Nezavislá súkromná poľská nadácia
- Založená v roku 1988
- George Soros a skupina poľských demokratických opozičných vodcov osemdesiatych rokov.
- Poslanie: vybudovať otvorenú a demokratickú spoločnosť - spoločnosť ľudí, ktorí sú si vedomí svojich práv a povinností, ktorí sú aktívne zapojení do života miestnej komunity, krajiny a medzinárodnej spoločnosti.



Nadácia Š. Batoryho

Priority:

- Zlepšenie kvality poľskej demokracie
- *Posilnenie úlohy občianskych inštitúcií vo verejnom živote*
- Rozvíjanie medzinárodnej spolupráce a solidarity
- Aktivity zamerané na vyrovnávanie príležitostí mladých ľudí z chudobných komunít a detí so zdravotným postihnutím



Nadácia Š. Batoryho

Grantové programy poskytujúce granty iným organizáciám:



- Rovnosť príležitostí (Equal Opportunities)
- Za toleranciu (For Tolerance)
- Váš hlas, Vaša voľba (Your Vote, Your Choice)
- Iniciatíva "Watchdog" (Watchdog Initiatives)
- Právne vzdelávanie (Legal Education)
- *Občianske koalície* (Civic Coalitions)
- Partnerstvo komunitných iniciatív (Community Initiatives Partnership)
- Memoria
- Východ - východ (East-East)
- Občania v akcii (Citizens in Action)

Nadácia Š. Batoryho



Nadácia spolupracuje s mnohými inštitúciami z Poľska i v zahraničí. Je súčasťou:

- Open Society Foundations network
- Polish Donors Forum
- Polish NGOs Abroad
- European Foundation Centre v Bruseli.

Podieľa sa na práci

- Eastern Partnership Civil Society Forum Európskej komisie

Občianske koalície



Grantový program Civic Coalitions
Nadácia Stefana Batoryho a Nadácia Charlesa Stewarta Motta.

- Cieľom je posilnenie MVO koalícií krajín Vyšehradskej štvorky (CZ, HU, PL, SR)
- Formulujú **záujmy občianskej spoločnosti**
- Na základe **širokého zapojenia občanov**
- Ovplyvňujú **verejnú politiku pre spoločné dobro**
- Skupina organizácií zjednotených okolo **spoločného problému s jasným cieľom**
- Pracujú spoločne na presadzovaní spoločných špecifických cieľov pomocou **spoločného spojenia síl**
- **Forma** - aliancie, združenia, zväzy, siete, platformy, strešné organizácie, odborové zväzy, pracovné skupiny, únie, ...

Funkcie občianskych koalícií

Funkcie občianskych koalícií

- Vytvárajú priestor pre výmenu poznatkov, informácií a príkladov dobrej praxe svojich členov
- Zastupujú a presadzujú spoločné záujmy svojich členov
- Organizujú odborné konferencie a regionálne semináre
- Ovplyvňujú tvorbu politík v danej oblasti
- Snažia sa o zvýšenie informovanosti verejnosti o činnosti svojich členov

Podporené inštitúcie

2009 - 2011

servisné centrum **Ekofóra**, Bratislava

SOCIA - nadácia na podporu sociálnych zmien pre: Nezávislú platformu

SocioFórum, Bratislava

Národná rada občanov so zdravotným postihnutím, Bratislava

2011 – 2013

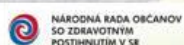
Priatelja Zeme - CEPA, Poniky - Ponická Huta

Platforma mimovládnych rozvojových organizácií (Platforma MVRO), Bratislava

Únia materských centier, Bratislava



SocioFórum
nezavislá platforma sociálnych MNO



Nezávislá platforma SocioFórum, o. z.

- **Vytvára priestor** pre výmenu poznatkov, informácií a príkladov dobrej praxe pre MNO, ktoré pôsobia v sociálnej oblasti
- **Posilňuje** MNO, ktoré poskytujú služby vo verejnom záujme
- **Obhajuje a presadzuje** oprávnené požiadavky MNO týkajúce sa ich rovnoprávneho postavenia na trhu verejných služieb
- **Organizuje** národné odborné konferencie a regionálne semináre
- **Vypracúva stanoviská a pripomienky** k návrhom zákonov a k sociálnej politike
- **Vyjednáva** s MPSVR a NR SR

SocioFórum
nezávislá platforma sociálnych MNO

Očakávania od grantu

SocioFórum
nezávislá platforma sociálnych MNO

SocioFórum:

- **Podpora informačnej kampane** o sociálnych službách pre obecnú samosprávu a verejnosť. Kampaň viedli pomocou svojich členských organizácií a vydanej brožúry.
- **Posilnenie kapacity platformy.**

Naplnenie očakávaní

Socio Fórum
nezávislá platforma sociálnych MNO

Socio Fórum

Z grantu financované:

- part-time projektový manažér,
- ad hoc výkony expertov,
- cestovné členov výboru na zasadnutia,
- nájomné a občerstvenie / stravu pre účastníkov konferencií a seminárov,
- webstránka,
- brožúry

Inštitucionálna podpora = rozvoj organizácie?

Socio Fórum
nezávislá platforma sociálnych MNO

Socio Fórum

- 2x viac regionálnych seminárov ako zvyčajne
- 2 brožúrky
- Vytvorenie partnerského vzťahu so sociálnymi odbormi mestských častí Bratislavy (téma: benchmarking opatrovateľskej služby)
- Inovácia webstránky a jej pravidelná aktualizácia
- Spolupráca s EASPD (Európska asociácia služieb pre zdravotne postihnutých), členstvo v EASPD
- Zapojenie do medzinárodného projektu

Inštitucionálna podpora A po nej?

SocioFórum
nezávislá platforma sociálnych MNO

SocioFórum

[http://www](http://www.socioforum.sk)

- Aktualizácia **webstránky**,
- **Informuje členov** o aktuálnom dianí v orgánoch, kde máme zastúpenie (Rada vlády pre MNO, pracovné skupiny ministerstva - zákony, štrukturálne fondy, výzvy, podujatia)
- **Organizuje konferencie** s podporou EASPD (Európska asociácia služieb pre zdravotne postihnutých) a miestnych donorov,
- **Zapája sa do nových koalícií**, resp. podporuje vznik nových (napr. Koalícia za komunitné služby a pod.)

Platforma mimovládnych rozvojových organizácií

- Záujmové združenie právnických osôb
- **Oblasť pôsobenia** - najmä zahraničná rozvojová spolupráca, humanitárna pomoc a globálne vzdelávanie
- **Zastupuje spoločné záujmy** svojich členských organizácií na domácej pôde i v zahraničí
- **Ovplyvňuje tvorbu politik** rozvojovej spolupráce v SR a EÚ
- **Zvyšuje povedomie** širokej verejnosti o globálnych otázkach
- Členovia Platformy MVRO sú neoddeliteľnou súčasťou slovenskej **oficiálnej rozvojovej pomoci**.
- Konzultácie projektových návrhov členským organizáciám
- Poradenstvo k implementácii projektov SlovakAid.
- Pravidelný informačný servis ohľadom aktuálneho diania vo svete rozvojovej spolupráce formou týždenného prehľadu.
- Databáza záujemcov o prácu a dobrovoľníctvo pre mimovládne rozvojové organizácie.



MVRO
PLATFORMA MIMOVLÁDNYCH
ROZVOJOVÝCH ORGANIZÁCIÍ
SLOVAK NGO PLATFORM

Očakávania od grantu



Platforma MVRO:

- Inštitucionálna podpora združenia
- Projektovo neviazané prostriedky
- Prekľenutie finančne náročného obdobia počas hľadania grantov s projektovými aktivitami na pokrytie základnej činnosti koalície



Naplnenie očakávaní



Platforma MVRO

Z grantu financované:

- ľudské zdroje
- prenájom priestorov sekretariátu
- podpora technického zabezpečenia sekretariátu
- propagačné nástroje koalície (informačné materiály, web)

Roky 2012-2013 boli jedny z najbohatších na aktivity za ostatné obdobie. Posilnený sekretariát zároveň bol schopný pracovať viac na získavaní doplnkových grantov, čo malo tiež za následok zvýšenie aktivity Platformy MVRO.

Inštitucionálna podpora = rozvoj organizácie?



- Viac aktivít smerom k **verejnosti**
- **Založenie tradície účasti** koalície na multikultúrnom festivale **Pohoda**,
- Práca na sociálnych sieťach vo väčšej miere (špecializovaný **facebook Rozvojová pomoc**, **Twitter**)
- **Rozvojový deň** v roku 2013 otvorený pre širokú verejnosť (+ rovnaký plán pri príležitosti Medzinárodného dňa ľudských práv).
- **Príprava fundraisingovej stratégie** koalície zo súkromných zdrojov.
- **Rozšírená vnútorná debata** o potrebe **Kódexu** Platformy MVRO a strategickej vízie združenia.



Bažant Pohoda

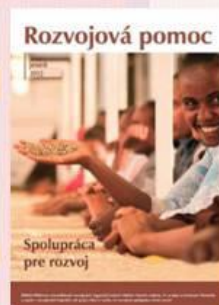


Inštitucionálna podpora A po nej?



Platforma MVRO

- **Implementácia kontinuálnych projektov** (z národných a európskych zdrojov) s aktivitami zameranými na:
 - vzdelávanie
 - advokačné aktivity



Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR

- **Pracuje pre** občanov so zdravotným postihnutím a s občanmi so zdravotným postihnutím
- **Presadzuje a podporuje** spoločné záujmy občanov so zdravotným postihnutím nezávisle na druhu zdravotného postihnutia
- **Presadzuje, ochraňuje a podporuje práva** občanov so zdravotným postihnutím, s cieľom odstraňovania diskriminácie predovšetkým z dôvodu zdravotného postihnutia, pohlavia a veku
- **Usiluje sa o zvýšenie informovanosti** o rozličných aspektoch života ľudí so zdravotným postihnutím
- **Zameriava sa na implementáciu nariadení a smerníc EÚ** v oblasti spoločných politík týkajúcich sa osôb so ZP, Dohovoru o právach ľudí so ZP a ďalších medzinárodných dokumentov.



Očakávania od grantu

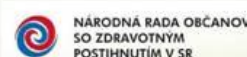
NROZP:

- **Personálna a finančná stabilita organizácie**



možnosť rozšírenia aktivít v oblasti podpory práv ľudí so ZP

- **Zlepšenie komunikácie a spolupráce** vo vnútri koalície
- **Rozšírenie aktivít** zameraných na zahraničnú spoluprácu, vzájomnú výmenu dobrých skúseností zo zahraničia, spoločné národné a medzinárodné projekty.
- **Utváranie partnerstiev** pre inovatívne projekty.
- **Postupné vyrovnávanie diametrálnych rozdielov** medzi členskými organizáciami.
- **Rozširovanie partnerstiev**
- **Prezentovanie** sa viac smerom k svojim členom a k širokej verejnosti.



Naplnenie očakávaní

NROZP

Z grantu financované:

- **Inštitucionálna podpora**
 - prevádzkové náklady organizácie
 - spolufinancovanie viacerých projektov a ďalších aktivít
- **Tvorba študijných a informačných materiálov**, vrátane prostriedkov na vlastných odborníkov, ktorí informačné materiály spracovali.
- **Prevádzka web stránok** organizácie
 - www.nrozp.sk
 - www.nrozp-mosty.sk - vydávanie časopisu pre zdravotne postihnutých a o zdravotne postihnutých **Mosty inklúzie**



Inštitucionálna podpora = rozvoj organizácie?

- Lobbying, vďaka ktorému sa podarilo presadiť, aby sa SR stala od roku 2012 členom **European Agency for Development in Special Needs Education**
- Rozšírenie spolupráce s **Inštitútom pre výskum práce a rodiny SR**
- Vzdelávanie v oblasti **implementácie smerníc a nariadení EÚ** - školenie pracovníkov letísk, školenie prevádzkovateľov autobusovej dopravy
- **Zapojenie do legislatívneho procesu** v oblastiach týkajúcich sa práv osôb so ZP - s využitím príslušných článkov Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím

Inštitucionálna podpora A po nej?

NROZP

- Pokračovanie v aktivitách, ktoré začala realizovať počas podpory z NSB.

Prejavy dôsledkov krízy:

- Postupné znižovanie podpory prostredníctvom dotačných systémov.
- Absencia výziev zo štrukturálnych fondov orientovaných na potreby, ktoré presadzujú MVO pre svojich členov, resp. oblasti, ktoré súvisia s poslaním organizácie: zvyšovanie povedomia, obhajoba záujmov, participácia....
- Zníženie počtu pracovníkov.
- Ukončenie realizácie projektov, ktoré vyžadujú vysokú mieru spoluúčasti.
- Tento stav začína byť neúnosný aj vzhľadom na vysoké očakávania organizácií osôb so ZP v súvislosti s implementáciou Dohovoru a jeho zosúladením s legislatívou SR.

Ekofórum

- **Oblasť pôsobenia:** ochrana prírody, environmentálne aktivity, trvalo udržateľný rozvoj
- **Obhajuje záujmy zmluvných MVO** predovšetkým vo vzťahoch s organizáciami verejnej správy ako aj s ostatnými inštitúciami a širokou verejnosťou.
- **Zdieľaný hodnotový a komunikačný priestor**
- **Posilňuje jednotlivé členské MVO**, a to najmä ich:
 - organizačnú úroveň,
 - finančné zázemie,
 - postavenie voči verejnosti, podnikateľskej sfére, štátnej správe a samospráve,
 - vplyv na rozhodovacie procesy.

Inštitucionálna podpora = rozvoj organizácie?



- Uplatňovanie pravidiel - stabilizácia Ekofóra - Zmluva a Vnútorné predpisy
- Posilnenie spoločného moderného a bezpečného komunikačného systému, mediálne aktivity a vzdelávací systém.
- Medzinárodná spolupráca s českými mimovládnyimi organizáciami - systematická výchova mladých aktivistov (Česko-Slovenská škola občianskych iniciatív) .
- Zvýšenie účinnosti siete, stabilizácia procesov, zlepšenie technického a technologického vybavenia

Priatelia Zeme - CEPA

- **Oblasť pôsobenia:** ochrana prírody, posilnenie spoločenskej spravodlivosti, citlivý rozvoj regiónov, presadzovanie spoločenských zmien a verejného záujmu
- **Vyhľadáva, podporuje a aktivizuje občanov** a ich skupiny.
- **Rozvíja zručnosti a schopnosti svojich členov** .
- **Pomáha vidieckym samosprávam** pripravovať a realizovať projekty, ktoré podporujú trvalo udržateľný rozvoj.
- **Vyvíja osvetovú,** publikačnú, konzultačnú, informačnú a vzdelávaciu činnosť.
- www.eufondy.org



Priatel'ia Zeme - CEPA

Diskusie o programovaní EU fondov pre 2014 - 2012, tak na národnej ako aj európskej úrovni.

Programovací proces bol hlavným záujmom koalície.

Ciele:

- Prezentovanie spoločných postojov MVO tvorcom rozhodnutí
- Rozvoj silných aliancií a dobrej koordinácie
- Získanie silnej verejnej podpory
- Zabezpečenie efektívnej participácie v programovacích procesoch

Aktivity:

- Koordinácia monitorovacieho tímu a partnerských MVO
- Finalizácia postojov monitorovacieho tímu a partnerských MVO
- Komunikácia so spojencami, komunikácia s verejnosťou a medzi
- Advokácia



Únia materských centier, o.z.

- **Oblasť pôsobenia:** materské a rodinné centrá
- **Širi koncept** materského / rodinného centra (MC a RC).
- **Inšpiruje a podporuje vznik** nových MC a RC.
- **Vytvára fungujúcu sieť**, v ktorej udržiava informovanosť MC a RC.
- **Koordinuje spoločné aktivity** a pomáha materským a rodinným centrom v núdzi. Stará sa o trvalú udržateľnosť MC a RC.
- **Komunikuje** s predstaviteľmi verejného života, médiami, ostatnými mimovládnyimi organizáciami na Slovensku i v zahraničí.
- **Pomáha pri ochrane práv** mám, detí a rodín.
- **Realizuje poradenstvo**, lobing, publikačnú, informačnú a činnosť, organizuje spoločenské a kultúrne podujatia.



Očakávania od grantu



ÚMC:

- **Inštitucionálne zabezpečenie** na personálnej úrovni
- Rozbehnutie **novej formy vzdelávania** matiek na materskej dovolenke, ktoré sú aktívne a potrebujú metodickú pomoc pri dosahovaní svojich cieľov v jednotlivých materských centrách na Slovensku.



Naplnenie očakávaní



ÚMC

Z grantu financované:

- **e-learningové vzdelávanie**
- **Inštitucionálna podpora**
 - Zabezpečenie zložitejšieho obdobia platformy.
 - Zabezpečenie denného chodu organizácie - personálna úroveň
 - Možnosť podávania projektov
- Možnosť aj naďalej dennodenne pracovať pre členské materské centrá, pre spoločné celoslovenské podujatia a zároveň predkladať nové projekty, ktoré nám pomáhajú zabezpečiť chod organizácie.
- **Osobnostný rozvoj členov** členských organizácií prostredníctvom e-learningového a osobného vzdelávania.

Inštitucionálna podpora = rozvoj organizácie?



- Vznik **virtuálnej akadémie vzdelávania**
 - šetrí cestovné náklady a čas.
 - Dodala nám aj skúsenosť, že nie všetko sa dá naučiť cez internet. Členovia volali po **osobných stretnutiach**, kde sa okrem učenia aj vzájomne spoznávame a inšpirujeme.
- Tento cieľ sme napĺňali v druhom roku podpory Nadácie Batory.

Inštitucionálna podpora A po nej?



ÚMC

- Informuje členov o aktuálnom dianí v orgánoch, kde máme zastúpenie (Rada vlády pre MNO), info o pripravovaných zákonoch, výzvach, podujatiach
- Získanie väčšieho projektu, ktorý pomáha v rozvoji členskej základne
- Zvýšenie počtu zamestnancov na zmluvy
- Utuženie siete a zlepšenie atmosféry v členskej základni



Členská základňa

SocioFórum
szociálna platforma sociálnych MNO

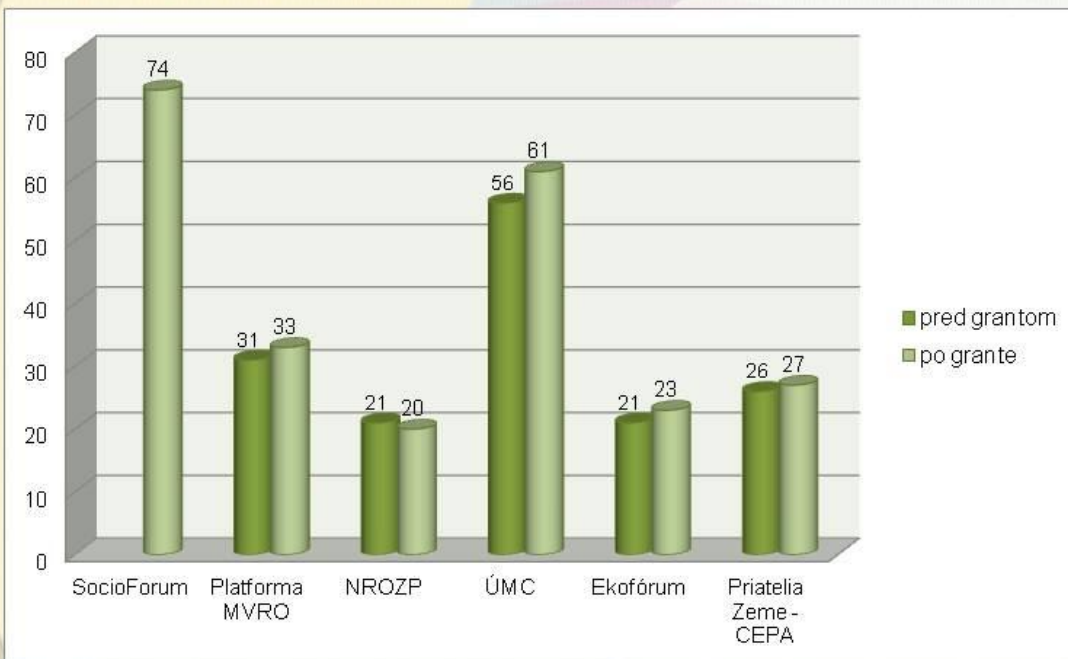
MVRO
PLATFORMA SAMOSLADNÝCH
ROZVOJOVÝCH ORGANIZÁCIÍ
SLOVENSKEJ PLATFORMY

NÁRODNÁ RADA OBCANOV
SO ZDRAVOTNÝM
POSTIHNUTÍM V SR

únia
materských
centier

kofozum

Priatel'ia
Zeme
CEPA



Členská základňa

SocioFórum
szociálna platforma sociálnych MNO

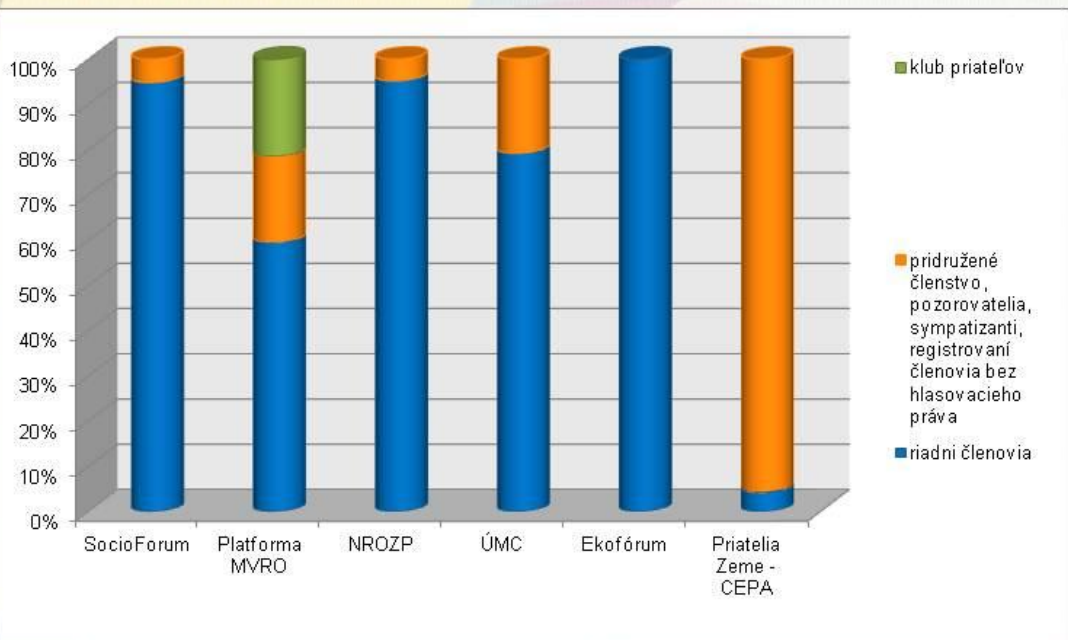
MVRO
PLATFORMA SAMOSLADNÝCH
ROZVOJOVÝCH ORGANIZÁCIÍ
SLOVENSKEJ PLATFORMY

NÁRODNÁ RADA OBCANOV
SO ZDRAVOTNÝM
POSTIHNUTÍM V SR

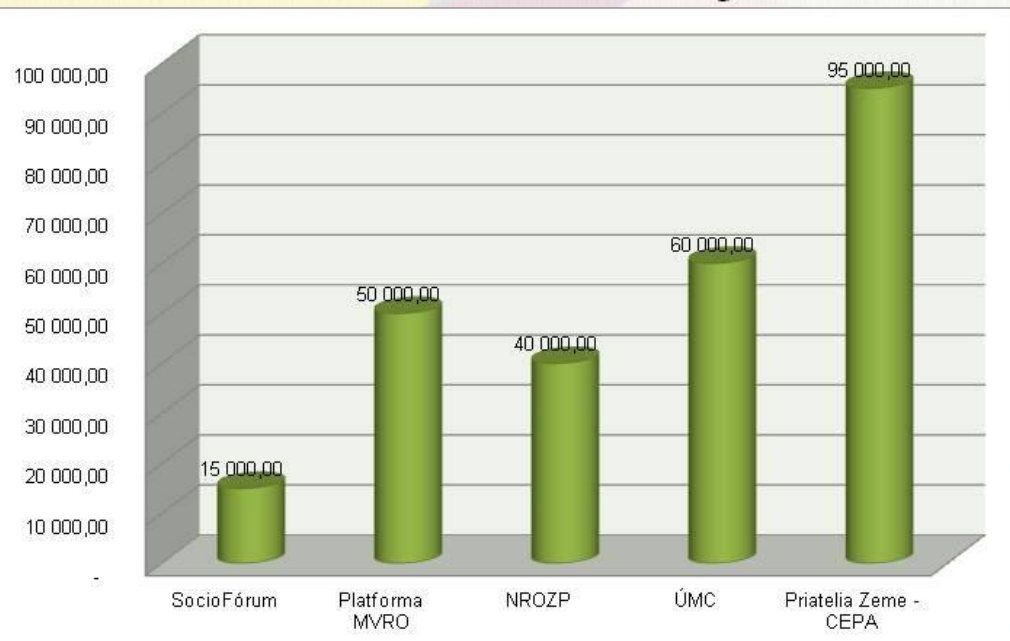
únia
materských
centier

kofozum

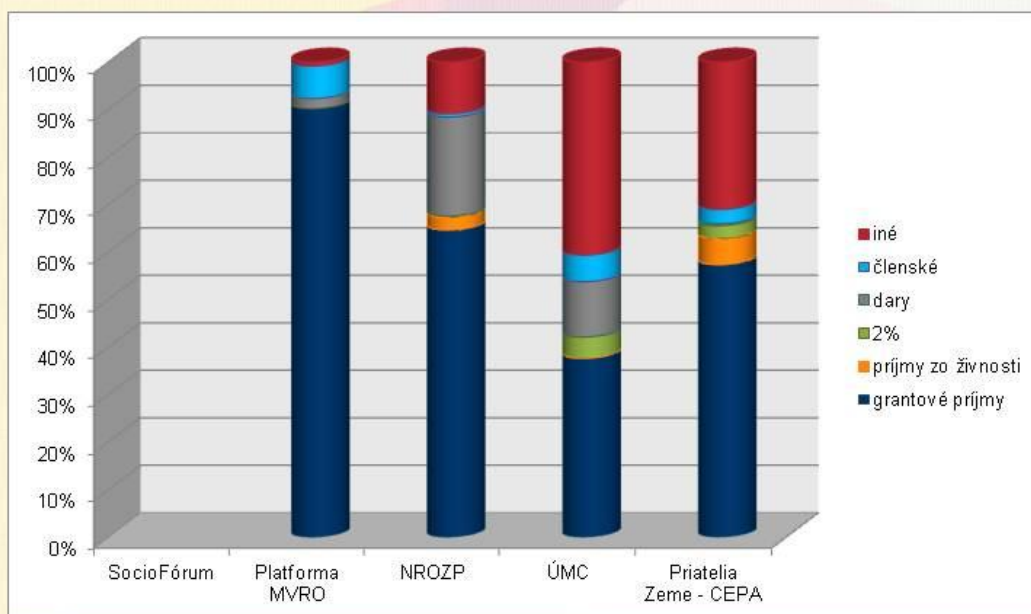
Priatel'ia
Zeme
CEPA



Priemerné ročné náklady



Zloženie príjmov



The background features a series of overlapping, semi-transparent circles in shades of yellow, light blue, pink, and light green. On the left side, there are several dark grey silhouettes of hands of various sizes, some appearing to be reaching out or holding each other. A thin, dark grey curved line is also visible on the left side, partially overlapping the hand silhouettes.

Ďakujem za pozornosť

Kritériá členstva v Komore mimovládnych neziskových organizácií Rady vlády Slovenskej republiky pre mimovládne neziskové organizácie

M. Zajac (Centrum pre filantropiu)

Kritériá členstva v Komore MVO v RV pre MVO

História

- Čo je platforma MVO
- Kto pozýva platformu MVO do rady vlády
- Kto zastupuje platformu MVO v RV
- Ako s novými platformami

Kritériá členstva v Komore MVO v RV pre MVO

Finalizácia týchto otázok na zasadaní RV dňa 26.4.2013 hlasovaním členov komory pre MVO

- Platforma MNO, ktorá sa uchádza o členstvo v RV SR pre MNO, by mala spĺňať základné kritériá, na ktorých sa zhodla komora MNO
- Platforma MNO, ktorá sa uchádza o členstvo v RV SR pre MNO, by mala mať dve odporúčania od ďalších významných celoslovenských platforiem MNO, alebo organizácií pôsobiacich v jednej z oblastí verejnej prospešnosti, v ktorej pôsobia aj členovia žiadajúcej platformy
- O členstve žiadajúcej platformy MNO rozhoduje vláda SR na základe návrhu predsedu Rady vlády SR pre MNO. Tento návrh vypracuje splnomocnenec vlády SR pre občiansku spoločnosť, na základe hlasovania členov komory MVO v RV pre MVO

Kritériá členstva v Komore MVO v RV pre MVO

Kritérium 1

- Platforma, ktorá sa uchádza o členstvo v Rade vlády SR pre MNO, by mala byť „živá“, fungujúca, vykonávajúca aktivity v aktuálnom čase.

Kritériá členstva v Komore MVO v RV pre MVO

Kritérium 2

- Platforma, ktorá sa uchádza o členstvo v Rade vlády SR pre MNO, by mala mať členstvo zložené tak, že minimálne 50% jej členov sú mimovládne neziskové organizácie, ktoré neboli založené orgánmi a organizáciami štátnej a verejnej správy, ani podnikateľskými subjektmi.

Kritériá členstva v Komore MVO v RV pre MVO

Kritérium 3

- Platforma, ktorá sa uchádza o členstvo v Rade vlády SR pre MNO, musí spĺňať základné prvky transparentnosti (napríklad musí mať verejne prístupnú webovú, alebo facebookovú stránku s informáciami o svojich členoch, orgánoch, aktivitách,...).

Kritériá členstva v Komore MVO v RV pre MVO

Kritérium 4

- Platforma, ktorá sa uchádza o členstvo v Rade vlády SR pre MNO, by mala mať komplexné zameranie a obsah činnosti s dôrazom na riešenie problémov mimovládnych neziskových organizácií.

Kritériá členstva v Komore MVO v RV pre MVO

Kritérium 5

- Platforma, ktorá sa uchádza o členstvo v Rade vlády SR pre MNO, by mala mať svoju právnu subjektivitu s popísanými pravidlami vzájomného pravidelného toku informácií, alebo ak Platforma nie je právnickou osobou, musí byť zastupovaná delegovanou členskou organizáciou platformy so statusom právnickej osoby.

Kritériá členstva v Komore MVO v RV pre MVO

Kritérium 6

- Platforma, ktorá sa uchádza o členstvo v Rade vlády SR pre MNO, by mala mať známu adresu, kontaktné údaje, ako aj delegovanú osobu oprávnenú platformu v rade vlády SR pre MNO zastupovať.

Kritériá členstva v Komore MVO v RV pre MVO

- Sociofórum
- Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb
- Ekofórum
- Spoločnosť enviromentálnych výchovných programov Špirála
- Rada mládeže Slovenska
- Fórum donorov
- Asociácia komunitných nadácií Slovenska
- Platforma mimovládnych rozvojových organizácií
- Ženská loby Slovenska
- Slovenská humanitná rada
- Únia materských centier
- Okrúhly stôl Maďarov na Slovensku
- Fórum života RNDr.
- Asociácia organizácií zdravotne postihnutých občanov v SR
- Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR
- Asociácia telovýchovných jednôt a klubov SR
- Združenie horských a ostatných záchranných systémov SR
- Slovenský Červený kríž
- Vidiecky parlament
- Platforma dobrovoľníckych centier a organizácií
- Stála konferencia organizácií tretieho sektora SR
- Slovenská koalícia pre kultúrnu diverzitu
- Asociácia na ochranu práv pacientov SR

Miestne akčné skupiny a ich podpora z fondov EÚ

Magdaléna Grambličková
Priatelia Zeme-CEPA, Slovensko



Miestne akčné skupiny (MAS)

- Nástroj na podporu miestneho rozvoja a jeho plánovania „zdola“
- Miestne partnerstvá rôznych subjektov: miestne samosprávy, verejné inštitúcie, mimovládne organizácie, podnikateľské subjekty, jednotlivci
- Právna forma občianskych združení
- Pracujú na jasne ohraničenom území
- Môžu na svojom území rozdeľovať financie z fondov EÚ



Nástroje EÚ na rozdeľovanie fondov „zdola“

PRÍSTUP LEADER

- Doteraz len v Programe rozvoja vidieka
- Povinne alokovaná časť financií z PRV, ktoré rozdeľujú MAS prostredníctvom tzv. Integrovaných stratégií rozvoja územia
- Obmedzenie na vidiecke regióny – 10 000 – 150 000 obyvateľov, obce s max. 20 000 obyvateľmi
- Podporených 29 MAS – každá rozdeľuje prostriedky vo výške cca 2 mil. EUR



Nástroje EÚ na rozdeľovanie fondov „zdola“

PRÍSTUP CLLD – COMMUNITY LED LOCAL DEVELOPMENT

- V období 2014 – 2020 rozšírenie prístupu LEADER aj na ďalšie fondy (Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond)
- Nie len vidiecke regióny - možnosť podpory mestských partnerstiev
- Širšie možnosti financovaných priorít
- Na Slovensku zatiaľ využitie CLLD nepotvrdené



Prieskum ÚSVROS

- Séria workshopov zorganizovaných v júni a v septembri 2013 – ÚVROS v spolupráci s Priateľmi Zeme-CEPA
- Evaluačné otázky:
 1. Skúsenosti s prístupom LEADER v rokoch 2007-13
 2. Riadenie prístupu CLLD a LEADER
 3. Kvalita miestnych rozvojových stratégií

→ Správa „ PRÍSTUP CLLD A LEADER
V PROGRAMOVOM OBDOBÍ 2014 – 2020“



Prečo riadenie fondov zdola?

- Napriek mnohým problémovým stránkam prevládajú na miestnej úrovni pozitívne postoje
- Možnosť nastaviť čerpanie financií z fondov presne podľa potrieb regiónu
- Lepšia dostupnosť fondov EÚ
- Priblíženie fondov aktérom na miestnej úrovni



Prečo riadenie fondov zdola?

- Rozvoj spolupráce a komunikácie na miestnej úrovni – zapojenie verejného, súkromného aj občianskeho sektora
- Priestor pre komplexný a strategický prístup k rozvoju regiónov
- Budovanie kapacít v regiónoch – tímy v kanceláriách MAS, ale aj členovia MAS, prijímatelia, konzultanti



Slabé stránky prístupu LEADER v období 2007 - 2013

- Časť partnerstiev fungovala len formálne, stratégie vznikali zhora
- Oneskorená príprava a implementácia prístupu LEADER
- Podmienky nastavené na centrálnej úrovni
- Zmeny pravidiel a požiadaviek v priebehu implementácie
- Problémová komunikácia s RO
- Politické vplyvy pri výbere MAS



Miestne akčné skupiny a občiansky sektor

- Príležitosť pre miestne MVO intenzívnejšie sa zapájať do plánovania a rozhodovania v rámci regiónu
- Možnosť zlepšenia vzťahov MVO so samosprávami, príp. podnikateľmi v regióne
- Zlepšenie prístupu k zdrojom – menšia výška NFP, menšie nároky na administratívu a manažment
- Rozvoj občianskej spoločnosti, posilnenie participácie
- Budovanie kapacít



Miestne akčné skupiny a občiansky sektor

- Nejednotné postavenie MVO v jednotlivých MAS – od iniciátorov a lídrov MAS až po čisto formálne členstvo
- Rôzne postavenie jednotlivých členov MAS – často silnejšie postavenie samospráv napriek tomu, že nemôžu mať početnú prevahu
- Neexistencia občianskeho sektoru v niektorých regiónoch
- Možná úloha koalícií: informovanie členov a podpora ich zapájania sa do činnosti MAS



Ďakujem za pozornosť!

Magdaléna Grambličková
gramblickova@priateliazeme.sk
www.priateliazeme.sk/cepa

